

Empreses de guerra a casa nostra

Els Països Catalans
acullen tot un seguit
d'empreses que
directament o
indirectament comercien
amb la guerra o que
d'alguna manera estan
lligades al sector de la
indústria militar.

L'expresident del Govern espanyol José María Aznar escolta les explicacions del director d'Indra, Javier Monzón, durant la visita que el primer va fer a la seu que aquesta companyia té a Orlando, als Estats Units. Una companyia que, per cert, participa activament en el Fòrum 2004.

Barcelona és el punt on es concentren principalment les empreses relacionades amb la producció d'aplicacions de noves tecnologies per a ús militar; amb tot, la participació de Catalunya és molt poc significativa en la fabricació d'armament. En la majoria de casos, es tracta de multinacionals amb capital estranger amb seus situades a l'àrea metropolitana, però també hi trobam indústries espanyoles, amb seu central a Madrid. Encara que sovint s'hi estableixen a través de filials. En menor mesura, hi ha empreses eminentment locals que neixen i treballen al nostre territori. De fet, aquest tipus d'indústria té un pes més significatiu a Madrid, Euskadi i Sevilla. La presència a Catalunya en alguns casos pretén produir manufactures relacionades amb l'economia de guerra, en d'altres té un valor més presencial a través d'accions o participacions vinculades amb la indústria armamentística.

Paradoxalment, moltes d'aquestes empreses col·laboren amb el Fòrum Universal de les Cultures que se celebra en-

guanya a Barcelona i que es presenta com una trobada per fomentar la cultura de la pau, el diàleg i el desenvolupament sostenible. Una de les qüestions que més s'ha criticat del Fòrum és el tipus de patrocinadors que té. Hi ha la implicació d'empreses com Indra o Telefónica –que disposen de filials o accionistes o bé són elles mateixes les que tenen una vinculació amb l'economia de guerra–. La Fundació per la Pau participa amb una exposició sobre desarmament i un diàleg al Fòrum. Per a Jordi Armadans, representant de l'associació, “saber que Indra era una de les empreses patrocinadores va suposar una situació d'incertesa. Davant aquesta qüestió tan delicada vam tenir un parell de crisis amb el Fòrum. Després de fer una forta crítica a la participació d'aquesta empresa, decidírem que seria bo de participar-hi per mostrar els projectes de desarmament, amb una exposició i un diàleg, a un gran nombre de persones que potser ho desconeixen”.

Pere Ortega, de l'associació Justícia i Pau, es mostra també crític amb els promotors del Fòrum i creu que “hi ha dos

motius per estar queixosos, tot i que podria ser una bona iniciativa, però els recursos emprats i la despesa és discutible quan hi ha necessitats més importants per a la ciutat de Barcelona”. A més, Ortega creu que “ha propiciat la millora dels barris propers a la instal·lació i perquè algunes de les conferències que es faran són afins a l'organització Justícia i Pau. Però no es pot defensar una aposta per la pau i la sostenibilitat –continua Ortega– analitzant algunes de les empreses que el patrocinen, responsables de tenir vinculacions militars, denunciades per l'explotació dels treballadors del Tercer Món... En la mateixa línia, la Coordinadora contra el 22@ –del districte barceloní de Poblenou– demana “coherència a l'Ajuntament, que fa el Fòrum de les cultures i de la pau, a l'hora d'atorgar llicències dins i fora del barri de Poblenou a empreses amb vincles militars que no responen a un model de societat de la pau”.

Poblenou. Hi ha casos d'aquests tipus d'empreses que s'han instal·lat al barri

La Coordinadora contra el 22@ aplega els veïns que veuen amb recel com el seu entorn és residència de grans empreses i indústries transnacionals

del Poblenou, un barri en remodelació constant després que l'Ajuntament de Barcelona decidís el 27 de juliol de 2000 aplicar-hi una modificació del Pla General Metropolità (PGM) i convertir el districte 22è (antiga qualificació urbanística per col·locar-hi indústria de caràcter tradicional a la qual no es podia instal·lar cap altre tipus d'activitat) en 22@ (pla de desenvolupament tecnològic). Segons el projecte de l'Ajuntament, es tracta de renovar el barri i passar del model industrial manufacturer, que va esdevenir clau a partir del segle XIX, a un model adaptat a l'economia del coneixement, la indústria del segle XXI, íntimament lligada a les noves tecnologies.

Davant aquest pla urbanístic han aparegut veus de resistència i oposició perquè respon a interessos privats i no a una demanda de la població. La Coordinadora contra el 22@ recull les demandes d'alguns dels veïns de la zona que veuen amb recel com el seu entorn més pròxim s'ha convertit en la residència de grans empreses i indústries majoritàriament transnacionals. "S'està produint una capitalització de la zona nord de la ciutat —diuen—, volen adaptar Barcelona a les formes del capitalisme global més descarnat convertint el Poblenou en el centre tecnològic de Catalunya." El passat mes d'abril la Coordinadora va presentar un dossier amb el qual denunciaven la instal·lació d'empreses de l'anomena-

L'helicòpter militar Tigre és un dels complexos aparells armamentístics que es produeixen al Consorci Europa d'aquest nivell al nostre continent. Algunes empreses catalanes proporcionen material per a aquos

da economia de nova generació al districte d'activitats 22@ del barri del Poblenou. Actualment desenvolupa una campanya per aconseguir que l'Ajuntament denegui la llicència d'activitats al districte a les empreses que tinguin vincles amb l'economia de guerra.

Aposta per l'aeronàutica. En indústria als Països Catalans s'han fet dues apostes: d'una banda, el sector tecnològic, i, de altra, l'aeronàutic. Ambdós

sectors alhora són duals i es desenvolupen tant en la producció civil com en la militar. El sector aeronàutic potser és el que té una dimensió més significativa a la ciutat de Barcelona per les implicacions de diferents empreses catalanes així com de les institucions públiques. Barcelona Aeronàutica de l'Espani (BAIE) n'és una bona mostra. BAIE és una associació empresarial que neix el novembre de 2000 fundada per l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya,

d'Aeronàutica de Defensa i de l'Espai, la primera

el Ministeri de Ciència i Tecnologia i diferents empreses del sector. Aglutina cinquanta-quatre empreses relacionades amb l'espai i l'aeronàutica que desenvolupen les seves activitats professionals al Principat. Actualment, disposa de l'ajuda dels ajuntaments de Sabadell, el Prat de Llobregat, Terrassa i Reus, així com les tres universitats públiques de Barcelona.

Per als ulls de les administracions públiques, és un tipus d'indústria vinculada

a les noves tecnologies que genera una ocupació estable de cara al futur. "Les institucions –afirma Ortega, de Justícia i Pau– justifiquen la investigació militar pel seu doble ús: el civil i el militar." BAIE neix amb l'ajuda de les institucions públiques a fi d'aconseguir que el sector aeronàutic recuperi la importància que tenia a Barcelona a principis de segle XX. Per al director gerent de BAIE, Joan Manuel Lecue, "aquesta indústria ha d'anar molt de la mà de les administracions públiques, perquè a través de la implicació dels estats a diferents projectes aeronàutics o espacials es pot desenvolupar més o menys aquest sector".

Amb tot, les empreses que participen del BAIE presenten una dualitat de producció que es bifurca cap al sector civil i cap al militar. "Per a molts empresaris –continua Lecue– no té sentit participar en una inversió d'aquest tipus i deixar-se la meitat del sector fora –el de defensa–". Indra Espacio (instal·lada a Barcelona), Indra, la primera indústria electrònica de l'estat, amb un 25% de la seva producció destinada al sector militar, és una de les cinquanta-quatre empreses de BAIE. D'altres produeixen material per al Consorci Europeu d'Aeronàutica de Defensa i de l'Espai (EADS), la setena firma militar a escala mundial i primera d'Europa, una de les principals companyies en el sector de l'aeronàutica militar i de sistemes de defensa. El consorci europeu s'encarrega de la construcció de l'avió de combat europeu Eurofighter o dels helicòpters militars com Tigre.

El Partit Popular va presentar a la Comissió d'Indústria del Parlament de Catalunya una proposició no de llei en què es presentava la candidatura de Catalunya com a seu d'una de les fàbriques d'helicòpters d'EADS. La candidatura es va aprovar el 15 d'abril d'enguany amb els vots favorables del PP, PSC i CIU; l'abstenció d'ERC i l'oposició de ICV. Posteriorment, el Govern de la Generalitat hauria de tramitar la petició amb l'empresa i Catalunya competiria per a la implimentació d'EADS amb d'altres comunitats autònomes com Andalusia. Es tracta d'un acord contrapartida d'instal·lar una nova filial a l'estat, Eurocopter, després que l'anterior executiu estatal del Partit Popular els comprés

Davant les ambicions de les institucions del Principat perquè Barcelona sigui pol d'atracció de les empreses d'aeronàutica, algunes ONG no ho veuen clar

vint-i-quatre unitats de l'helicòpter de combat Tigre per a les forces armades espanyoles.

Davant les ambicions que tenen les institucions del Principat perquè Barcelona esdevingui pol d'atracció de les empreses d'aeronàutica, algunes ONG catalanes no veuen la situació amb els mateixos ulls. Organitzacions socials com Fundació per la Pau i Justícia i Pau s'oposen a la presentació d'aquesta candidatura perquè EADS instal·li una nova factoria d'helicòpters de combat. Justícia i Pau, amb una carta del seu president, Arcadi Oliveres, dirigida al president de la Generalitat, Pasqual Maragall, ha demanat que el consorci EADS no s'estableixi al Principat.

Fundació per la Pau, per altra banda, va demanar que el Parlament de Catalunya revocés la decisió aprovada el 15 d'abril. Armadans, de Fundació per la Pau, planteja que "avançar cap a la pau no és cosa d'un dia sinó que cal anar fent passos per avançar i així reduir la recerca científica militar, controlar el comerç d'armes i fer polítiques de desarmament", i afegeix que "el que és totalment contrari a la construcció de la pau és fomentar i desenvolupar la indústria militar amb passos com la creació de BAIE o la recent decisió del Parlament sobre la instal·lació del consorci EADS".

Aina Mercader